

Súd: Okresný súd Námestovo
Spisová značka: 3Pu/10/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5823231905
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Kurjaková
ECLI: ECLI:SK:OSNO:2023:5823231905.2

Uznesenie

Okresný súd Námestovo vo veci nedobrovoľnej hospitalizácie I. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., F. C. XXX, t. č. umiestneného na Psychiatrickom oddelení Hornooravskej nemocnice s poliklinikou Trstená, za účasti Hornooravskej nemocnice s poliklinikou Trstená, so sídlom Mieru 549/16, Trstená, IČO: 00 634 891, v konaní o vyslovenie prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení, takto

rozhodol:

Súd v y s l o v u j e, že prevzatie umiestneného I. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., F. C. XXX/XXX, do zdravotníckeho zariadenia Hornooravskej nemocnice s poliklinikou Trstená, Mieru 549/16, Trstená, IČO: 00 634 891, bolo prípustné.

odôvodnenie:

1. Psychiatrické oddelenie Hornooravskej nemocnice s poliklinikou Trstená podaním prostredníctvom e-mailu zo dňa 3.10.2023 oznámilo, že dňa 2.10.2023 o 17:54 hod. bol prijatý pacient do ústavnej psychiatrickej starostlivosti bez jeho súhlasu pre duševnú poruchu, pre ktorú môže ohroziť seba resp. svoje okolie a táto duševná porucha si vyžaduje neodkladné psychiatrické liečenie. V prípade daného pacienta sa jedná už o ôsmu hospitalizáciu na ich oddelení. Prijatý bol v rámci neodkladnej hospitalizácie pre paticky motivované poruchy správania s heteroagresívnymi prejavmi voči otcovi, pri závažnom duševnom ochorení. Pacient bol na ambulantnej psychiatrickej liečbe, avšak noncompliantný, bol podaný návrh na zmenu ochrannej ambulantnej psych. liečby na formu ústavnú.

2. Súd uznesením č. k. 3Pu/10/2023-5 zo dňa 3.10.2023 začal konanie o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení umiestneného pacienta.

3. Službukonajúca lekárka MUDr. Ivana Stoková, ktorá bola sudkyňou vypočutá v rámci jej výsluchu po poučení podľa § 195 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vo veci vypovedala:

„V danom prípade ide o pacienta s dg. Paranoidná schizofrénia s nariadenou ambulantnou ochrannou liečbou, aktuálne čakajúci na rozhodnutie súdu ohľadom podaného návrhu zmeny na ústavnú ochrannú psychiatrickú liečbu /opakovane/ pre noncompliance v ambulantných podmienkach, stav s chronifikovaným priebehom základného duševného ochorenia, t.č. prichádza v doprovide otca pre zhoršenie psychického stavu, akuizáciu chronifikovaných paranoidných bludných obsahov v myslení s dopadom na prežívanie a správanie. Hospitalizácia je neodkladná pre riziko z premeškania, nutná pre vysoké riziko nepredvídateľného konania pri absencii liečby, pacient je totálne anozognostický, t.č. nie je predpoklad spolupráce v ambulantných podmienkach, aktuálne vysoké riziko ďalšieho zhoršovania psychického stavu, pokiaľ bude pacient naďalej bez psychofarmakoterapie. Pri prijatí bez známok požitia návykových látok, verbálny kontakt navodený, na otázky odpovedá miestami neadekvátne, vyhýbavo, očný kontakt nadväzuje, udržiava, emotafektivita výrazne kolíše, miestami nepriliehavá emotivita, hypoprosexia, nálada bludná, intermitentne dysforická reaktivita, iritabilita, myslenie autisticko-dereistické s chronifikovanými paranoidnými bludnými obsahmi /obviňuje rodičov, že ho chcú otráviť / t.č. akuizovanými s dopadom na prežívanie a správanie, paralógie, pseudofilozofovanie,

suicidálne ideácie, halucinatórne zážitky neguje, nemožno ich však jednoznačne vylúčiť, známky disimulácie, podľa heteroanamnestických údajov postupné zhoršovanie stavu cca posledný mesiac, vulgárny, v deň prijatia vystupňované poruchy správania v zmysle heteroagresívnych prejavov, popisované neprímeranosti v správaní, paticky motivované poruchy správania, insomnie, osobnosť s postprocesuálnymi zmenami s veľmi nepriaznivým chronickým priebehom, v anamnéze abúzus kanabinoidov, t.č. autoanamnesticky uvádza abstinenciu od psychoaktívnych látok, totálna anozognózia. Pacient opakovane psychiatricky hospitalizovaný, 03.01.2022 - 22.09.2022 hospitalizovaný v PL Sučany v rámci výkonu súdom nariadenej ústavnej psychiatrickej a protitoxikomanickej liečby, dňa 22.09.2022 OS Martin zmenil ochrannú psychiatrickú liečbu na formu ambulantnú, pri prepustení z PL Sučany sa uvádza, že v klinickom obraze došlo len k desakuizácii chronifikovanej symptomatiky, avšak úsudkové schopnosti sú narušené v rámci posprocesuálnych zmien osobnosti, naďalej trvá nekritický postoj /teda absolútne neprípúšťa duševné ochorenie/ a teda spolupráca pacienta je iba formálna. Po prepustení v extramurálnych podmienkach napriek nariadenej ochrannej psychiatrickej liečbe nonkompliantný, samovoľné vysadenie per os medikácie, neskôr odmietol aj depotnú formu antipsychotickej liečby, psychiatrická kontrola naposledy 06/2023, následne kontakt s amb. prerušil“.

4. Ošetrojúca lekárka na otázku súdu v čom by spočívalo nebezpečenstvo, keby prevzatá osoba nebola hospitalizovaná, uviedla, že hrozí riziko ohrozenia samotného pacienta a jeho okolia, pokiaľ bude pacient naďalej bez psychofarmakoterapie, keďže tento je totálne anozognostický, t.č. nie je predpoklad spolupráce v ambulantných podmienkach.

5. Umiestnený pacient bol pred vypočutím primeraným spôsobom poučený podľa § 258 a 259 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) a § 195 a nasl., pričom vo veci na otázky sudkyne vypovedal nasledovne:

„Moja mama bola rok nepracujúca pri sestre v Nórsku, ja som behom toho pol roka čo bola preč prestal užívať lieky a býval som doma s otcom, tento väčšinou nebol doma. Ja som mal užívať lieky z dôvodu konverznej a kastrovej dočasnej chemickej terapie, ktorej som sa mal podrobiť pre chorobu myslenia. Bolo mi to nariadené viac krát rozhodnutím súdu a to 6x, niekedy som býval agresívny keď sa jednalo o nejakého môjho blízkeho priateľa, kedy mali moji rodičia aj lekári pocit, že môžu rozhodovať o tom čo sa mi môžeme dvaja rozprávať, čo môžeme cítiť, ja som sa potom choval agresívne voči lekárom a rodičom, keď ma do toho tlačili, išlo o agresivitu slovnú, niekedy som nikomu fyzicky neublížil. Ja poberám veľmi nízky dôchodok, ktorý je minimálny, nikde nepracujem lebo sa nemôžem nikde zamestnať keďže som psychiatrický pacient, s priateľom som si po večeroch aj cez deň vyšiel posedieť, vypil som si buď kávu alebo jedno pivo, čo si myslím, že nie je také hrozné. Tento mesiac mi došli peniaze, prídu mi za 6 dní. Došli mi zároveň šošovky, potreboval som si kúpiť nové, išiel som za otcom, aj mamou, aby mi na to dali peniaze, oni mi na to peniaze dať nechceli, hoci ich majú viac ako ja. Potom sa spustila hádka, otec ma začal škrtiť, zavolať na mňa záchranku aj policajtov, ale obaja vzápätí odišli. Následne som bol vyhodený z bytu a po ďalšom alarmovaní policajtov zo strany môjho otca som sa s policajtmami a otcom dohodol, že sa pôjdem dať hospitalizovať. Ja neviem čo som mal iné robiť, nechcel som zamrznúť na ulici, ani spáchať trestný čin. Ja mám diagnostikovanú paranoidnú schizofréniu ktorá sa prejavovala u mňa tak, že ľudia so mnou manipulovali. Robili so mnou rôzne veci, hlavne rodičia, robili u mňa liečenia, ktoré som ja odmietal, nesúhlasil som s nimi. Podľa mňa chceli u mňa dosiahnuť len hormonálne zmeny, rodičia nie sú ochotní akceptovať akýkoľvek iný názor na život, žijú v heterosexuálnom vzťahu, ja by som sa im neplietol do života, keby sa oni neplietli do môjho. Ja lieky momentálne 4 dni ako som tu užívam, nie som informovaný o tom aké lieky užívam a čo tieto spôsobujú. Predtým som ich pol roka neužíval, prekážalo mi to v tom, že som sa musel chodiť hlásiť k p. primárke, ktorá viem, že má deti a pravdepodobne aj muža a prišlo mi to absurdné, aby mi pomáhala takáto osoba, ja som sa o to neprosil, chceli ma len hormonálne obmedziť. Možno by som pripustil, aby mi tieto injekcie pichal aj muž, ale potom ako mám priateľa by som nepripustil ani to. Užíval som marihuanu pred 6 rokmi, potom pervitín naposledy pred 2 rokmi, teraz neužívam nič. Ja mám pocit, bez toho či užívam lieky alebo nie, že ľudia na mňa útočia, a to slovné aj fyzicky, napr. otec keď ma začne škrtiť, keď si pýtam 30 Eur na šošovky, ja som ho odsúval, ale nepomohlo to. Ja som nebol nikdy zneužívaný, a to žiadnym spôsobom, dvakrát som podpálil nehnuteľnosti. Prvýkrát sa tak stalo v Anglicku, bolo to dávno po skončení gymnázia niekedy v roku 2015, chcel som ísť na medicínu, vtedy som nemal diagnostikovanú schizofréniu, tú mi diagnostikovali keď som sa vrátil z Anglicka, druhýkrát budovu J. v F., prvýkrát mi to bolo veľmi ľúto, ale druhýkrát mi bolo ľúto len tých robotníkov, ktorý to museli opraviť, ja nebudem rešpektovať samozvané monarchie v Q. okrese, v Anglicku by som to rešpektoval, tam sa mi veľmi páči aj to zriadenie, ktoré tam je. Ja som bol nahneváný, že mám

málo peňazí, že ma štát vôbec nepodporuje, napriek tomu, že som občan SR. V Bratislave Národnú banku som ísť nemohol, už sa ani nechystám takéto trestné činy robiť, mám teda dosť. Rodičia mi sypali lieky do jedla, ja keď som ich pol roka neužíval, tak tieto zostali doma v skrini, ja som vedel, že mi ich mama dáva lebo som to videl na sebe a na účinkoch, ktoré mi spôsobovali, navštívil som aj svojho obvodného doktora, ktorý mi povedal, že mi krvné testy neurobí, lebo rodičia popierali, žeby mi do jedla niečo sypali, ale ja nie som hlúpy, ja viem o tom, že mi to tam moja mama dávala. Ja mám v jednom vkuse pocit, že by som chcel spáchať samovraždu kvôli mojím rodičom, naposledy som sa pokúsil o to v Anglicku, aj pred pár mesiacmi, ja nebudem komentovať ako som sa o to chcel pokúsiť, lebo podľa právneho poriadku je mojou vecou ako sa „odkántrim“. Ja sa s mojím priateľom nemôžem stretávať lebo moji rodičia sú proti nemu, mám síce priateľa ale s týmto sa stretávať pre svojich rodičov nemôžem, nemám peniaze a ani prácu preto mám pocit, že by som tu najradšej nebol. Tento pocit mám dlhodobo, a to odkedy mi diagnostikovali toto tu. Lieky mi na to nezaberajú, mám stále depresívne nálady a pocity. S priateľom sme sa zoznámili v J., je to veľmi dobrý človek“.

6. Podľa § 253 ods. 1 CMP zdravotnícke zariadenie, v ktorom je osoba umiestnená z dôvodov uvedených v osobitnom predpise (ďalej len "umiestnený"), je povinné oznámiť súdu do 24 hodín prevzatie umiestneného bez jeho informovaného súhlasu. Oznamovaciu povinnosť má zdravotnícke zariadenie aj vtedy, ak umiestnený svoj informovaný súhlas odvolá, a to do 24 hodín od odvolania informovaného súhlasu.

7. Podľa § 9 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z.z.“) ak ide o ústavnú starostlivosť, na ktorú sa nevyžaduje informovaný súhlas podľa § 6 ods. 9 písm. d), poskytovateľ je povinný prevzatie osoby do ústavnej starostlivosti oznámiť do 24 hodín súdu, v ktorého obvode sa zdravotnícke zariadenie ústavnej starostlivosti nachádza. O zákonnosti dôvodov prevzatia do ústavnej starostlivosti rozhodne súd. Do rozhodnutia súdu možno vykonávať len také zdravotné výkony, ktoré sú nevyhnutné na záchranu života a zdravia osoby alebo na zabezpečenie jej okolia.

8. Podľa § 6 ods. 9 písm. d) zákona č. 576/2004 Z. z. informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.

9. Podľa § 6 ods. 8 zákona č. 576/2004 Z. z. každý, kto má právo dať informovaný súhlas, má aj právo informovaný súhlas kedykoľvek slobodne odvolať.

10. Podľa § 6 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. informovaný súhlas je preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo poučenie podľa tohto zákona. Informovaný súhlas je aj taký preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo odmietnutie poučenia, ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6b, § 27 ods. 1, § 36 ods. 2, § 38 ods. 1, § 40 ods. 2).

11. Podľa § 262 ods. 1, 2, 3 CMP súd rozhodne o prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia uznesením bez nariadenia pojednávania, vydá uznesenie do piatich dní od obmedzenia osobnej slobody umiestneného a doručí uznesenie umiestnenému v zdravotníckom zariadení do 24 hodín od jeho vydania, najneskôr však do piatich dní od obmedzenia osobnej slobody.

12. Na základe doposiaľ vykonaného dokazovania potom ako sudkyňa osobne vzhľadla osobu umiestneného v zdravotníckom zariadení a po vykonaní jeho výsluchu, rovnako po prihladnutí na výpoveď ošetrojúceho lekára, mal súd dostatočne preukázané, že bez poskytnutia neodkladnej ústavnej zdravotnej starostlivosti by umiestnený pre duševnú poruchu, ktorou trpí, mohol ohroziť predovšetkým seba, ale aj svoje okolie, kde k uvedenému záveru súd dospel na základe nasledovných skutočností:

13. V prípade danej osoby ide o ako vyplýva zo skutkových zistení o osobu, ktorá bola na tunajšom oddelení hospitalizovaná doteraz sedem krát, toho času sa jedná už o ôsmu hospitalizáciu, pričom osoba pacienta je súdu (sudkyňi) známa aj z jeho (jej) doterajšej rozhodovacej činnosti, keďže posledne o osobe umiestneného sudkyňa rozhodovala v rámci konania sp. zn. 3P/20/2020 dňa 23.11.2020,

kedy bolo vyslovené, že hospitalizácia uvedenej osoby bola prípustná. Umiestnená osoba má diagnostikované duševné ochorenie paranoidnej schizofrénie, z jej výpovede, ako aj z výpovedí lekára a v rámci toho aj po oboznámení sa s vyjadreniami oboch rodičov bolo verifikované, že umiestnená osoba v rámci svojej nariadenej ambulantnej liečby vedome túto nedodržiava. Z uvedeného dôvodu prebieha osobitné konanie o zmenu ambulantnej ochrannnej liečby na ústavnú ochrannú psychiatrickú liečbu, a to na tunajšom súde pod sp. zn. 4Nt/12/2023, v rámci ktorého konania bolo zatiaľ neprávoplatne (keďže pacient sa odvolal) rozhodnuté dňa 27.6.2023 podľa § 446 ods. 1 Trestného poriadku, s prihliadnutím na ust. § 74 ods. 2 Trestného zákona o zmene spôsobu výkonu ochrannnej psychiatrickej a protitoxikomanickej liečby z ambulantnej formy na ústavnú formu. Umiestnená osoba v rámci svojej výpovede poukazovala na existenciu svojich suicidiálnych pokusov, čo odôvodňovala svojimi pocitmi frustrácie zo správania sa svojho okolia, ktoré ho nechápe a ktoré sa mu podľa vlastného vyjadrenia snaží ublížiť, manipulovať ním. Tieto skutočnosti ho v jeho prejavoch zrejme vedú aj k heteroagresívnemu konaniu (agresivita zameraná voči okoliu) voči blízkeho okoliu, čo sa už prejavilo pri sporoch s rodičmi (a aj v minulosti keď podľa vlastného vyjadrenia pristúpil k podpaľačstvu). Uvedenému by korešpondovalo aj vyjadrenie službukonajúceho lekára, ktorý okrem iného poukazoval aj na jeho bludnú náladu existentnú pri jeho hospitalizácii a inak prejavujúcu sa aj v rámci jeho výpovede pred sudkyňou. Odhliadnuc od uvedeného v rámci diagnózy zistenej u umiestnenej osoby je zrejme, že táto zároveň aktívne odmieta myšlienku na svoju chorobu a jej následky, čo sčasti môže byť spôsobené aj nedodržiavaním stanovenej liečby. Po zohľadnení všetkých vyššie uvedených skutočností, tak mal súd za to, že prevzatie umiestnenej osoby v zdravotníckom zariadení bolo prípustné, nakoľko u tejto bolo jednoznačne preukázané zhoršenie jej zdrav. stavu, ktoré zhoršenie zdravotného stavu menovaného by mohlo spôsobiť tak ohrozenie jeho osoby vzhľadom na zdravotný stav v akom sa momentálne vyskytuje (pokus ublížiť si), ale aj ako sa vyjadril ošetrojúci lekár ďalších osôb v bezprostrednom sociálnom okolí, a to práve pod vplyvom jeho diagnózy, tzv. paranoidnej schizofrénie.

14. V rámci svojej výpovede umiestnená osoba po poučení navrhovala za svojho dôverníka ustanoviť osobu, ktorú označila ako „E. Š., nar. X.X.XXXX, bytom S., P.“. Po príslušnej lustrácii v registri obyvateľov Slovenskej republiky však bolo zistené, že osoba s takto uvedenými identifikačnými znakmi a ani s podobným priezviskom „Š.“ sa v registri nenachádza. Z uvedeného dôvodu tak nebolo možné žiadosti umiestnenej osoby v tejto oblasti vyhovieť, keďže súdu sa uvedenú osobu nepodarilo zidentifikovať, a preto túto osobu za dôverníka podľa ustn. § 259 Civilného mimosporového konania neustanovil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresný súd Námestovo.
(§ 362 ods. 1 CSP v spojení s § 59 ods. 1 CMP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania stanovených v § 127 CSP uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP) Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).